

שאלות לחזרה בפרק ו' במסכת פסחים

משנה א'

1. נושא המשנה? דברים בקרבן פסח שדוחין את השבת ושלא דוחין
2. מה הם הדברים שדוחין את השבת? (1) שחיטה. (2) זריקת הדם. (3) מיחוי קרביו. (4) הקטר חלביו
3. מה הם הדברים שאינם דוחים את השבת? (1) צליית הקרבן והדחת קרביו
4. מדוע קרבן פסח דוחה את השבת? מגזירה שוה מקרבן תמיד שבפסח כתוב [במדבר ט'-ב'] ויעשו בני"י את הפסח במעדו ובקרבן תמיד כתיב [במדבר כ"ח-ב'] את קרבני וכו' תשמרו להקריב לי במעדו ומה קרבן תמיד דוחה את השבת שכתוב עולת שבת בשבתו על "עולת התמיד" וכו' אף כל קרבן שכתוב במעדו כג' פסח דוחה את השבת
5. מה הם הג' דברים שנחלקו חכמים ור"א האם אסורים משום שבות? (א) הרכבתו ברה"ר. (ב) הבאתו מחוץ לתחום. (ג) לחתוך יבלת מהקרבן
6. מה סברותיהם? שחכמים סוברים שהיות ואפשר לעשות את שלושת הדברים לפני שבת ולכן אין דוחין את השבת ושיטת רבי אליעזר שהיות ושלושת הדברים הם מכשירי מצוה ולכן דוחין את השבת
7. איזה איסור יש במיחוי קרביו? [מדרבנן] שדומה לדש – שמוציא פסולת מתוך המאכל
8. מדוע מותר לעשות זאת? כדי שלא יסריחו המעיים
9. מדוע מקטירים את החלבים ביום השבת והרי הקטר חלבים אפשר גם בלילה? דחביב מצוה בשעתה
10. מדוע צליית הקרבן והדחת קרביו אינם דוחין את השבת? משום שאפשר לעשותם בלילה (במוצ"ש)
11. הרכבתו: מדוע זה מדרבנן אסור? משום שחי נושא את עצמו
12. וחתיכת יבלתו: מתי זה מדרבנן? כשחותך בשיניו או בידו שזה דרך שינוי
13. מה ההבדל בין מיחוי לבין הדחה? מיחוי זה קניוח הדחה זה ניקוי מההפרשה.
14. מדוע יש הבדל ביניהם בדין? משום שבלי מיחוי המעיים יסריחו ובלי הדחה לא יסריחו

משנה ב'

1. נושא המשנה? המשא ומתן בין ר"א לבין רבי יהושוע ורבי עקיבא האם שבות דוחה את השבת לצורך מצוה
2. ביאור דרך הויכוח ביניהם

הקל וחומר של רבי אליעזר

שאל רבי אליעזר את חכמים

- והלא דין הוא: והרי זה קל וחומר (פרוש) שאם החמור מותר כ"ש שהקל יהיה מותר
- הק"ו: שאם שחיטה שהיא מלאכה מותרת בער"פ שחל בשבת, אף מדאוריתא כ"ש ששלושת הדברים (הרכבתו-הבאתו-וחתיכת יבלתו) שתמיד הם אסורים רק מדרבנן כאן בפסח יהיו מותרים דחיית הק"ו
- אמר לו רבי יהושוע – דחיית הק"ו שמיום טוב נוכיח שלא עושים כזה קל וחומר שהרי ביום טוב מותר לשחוט (אף שזה איסור דאוריתא) ואסור בו להביא את הבהמה מחוץ לתחום (אף שזה מדרבנן) פירכא לדחייה על ק"ו
- אמר לו רבי אליעזר – (למי לרבי יהושוע)

מה היא ראייה לרשות – פרוש מה ראייה מיו"ט שהיא רשות – ולא חובה למצוה – שזה קרבן פסח והיא חובה מדאוריתא

וההסבר שביו"ט האכילה של האדם היא רשות ולא חובה ולכן רק שחיטה מותרת ולא להביא את הבהמה מכיון שזה לא חובה

משא"כ בקרבן פסח שהוא חובת היום לכן גם הבאתו יהיה מותר (סיכום דברי רבי אליעזר שדחה את דחייתו של רבי יהושוע) דחיה חדשה לק"ו

השיב ר' עקיבא ואמר: (למי?) לרבי אלעזר

הזאה תוכיח: שאין אומרים ק"ו למכשירי מצוה, שהרי הזאה על טמא מת שיום השביעי שלו יוצא בשבת היא מצוה – כדי שיהיה טהור להקריב קרבן ובכ"ז לא מזים בשבת משום איסור מדרבנן (כמתקן אדם) אף שיפסיד קרבן פסח

וא"כ אל תתמה על אלו: על הרכבת פסח והבאתו שהם לצורך הפסח והם אסורים מדרבנן פירכא לדחיה על הק"ו

אמר לו רבי אלעזר: למי? לרבי עקיבא

ועליה אני דן: ועל הזאה אני רוצה הלדון בק"ו שיהיה מותר להזאות בשבת כמו להביא את הקרבן מחוץ לתחום

והק"ו: ומה שחיטה פסח שמותרת בשבת (אף שהיא איסור דאוריתא) כ"ש להזות שמותר (שתמיד מה שאסור זה רק מדרבנן) פירחה לדחיה ע"י ק"ו

אמר לו רבי עקיבא: למי? לרבי אלעזר

או חילוף: פרוש נעשה קל וחומר הפוך ומה הזאת שהיא מדרבנן לא דוחה את השבת כ"ש ששחיטת קרבן פסח לא ידחה את השבת דחיית הק"ו

אמר לו ר' אלעזר עקיבא וכו': שאיך אפשר; לומר שחיטת פסח לא תדחה את השבת והרי כתוב בתורה "במעדו" בין שחל בחול ובין שער"פ חל בשבת

אמר לו: מי למי? ר' עקיבא לר' אלעזר

רבי: בתמיה: ר' אלעזר תביא אתה ראייה מהתורה שהרכבתו והבאתו ידחה את השבת כמו שהביאתה לשחיטה שדוחה את השבת

כלל שאמר רבי עקיבא: כל שאפשר לעשותה מערב שבת לא דוחה את השבת ומה שא"א לעשות בערש"ק לא דוחה את השבת

הסבר

1. והלא דין הוא: - וחומר - שלמדים שאם החמור מותר כ"ש הקל
2. אלו שהן משום שבות? הדברים שאסורים מדרבנן
3. רשות? דברים שעושים אותם מדרבנן (שחיטת בהמה (לאכילה ביו"ט)
4. מצוה? דבר שהוא חובה מדאורייתא (שחיטת קרבן פסח
5. הזאה? על מת ביום השלישי וביום השביעי מזיים פרה אדומה
6. אף אתה אל תתמה? אף אתה אל תקשה
7. ועליה אני דן? ועל זה אני יאמר קל וחומר שיהיה מותר
8. או חילוף? שמא נחליף את הקל וחומר (נאמר בצורה הפוכה)
9. הבא לי מועד? תביא לי דברים שכתוב בהם "במעדו"

סיכום ק"ו (א) - רבי אליעזר על חכמים

- דחיה (א) - רבי יהושוע על הק"ו של רבי אלעזר
דחיה לדחיה - רבי אלעזר דוחה את הדחיה של רבי יהושוע וחוזר הק"ו
דחיה נוספת (ב) - רבי עקיבא דוחה דחיה חדשה על הק"ו של רבי אלעזר
דחיה (ק"ו) לדחיה (ב) - רבי אליעזר דוחה ואומר שגוף הדחיה רוצה ללמוד מק"ו
דחיה לדחיה (ב) - רבי עקיבא רוצה ללמוד ק"ו ולדחות את דברי רבי אלעזר
דחיית לעצם הק"ו לדחיה - רבי אלעזר דוחה שא"א לומר בכלל כזה ק"ו
דחיה (ג) לק"ו (א) רבי עקיבא דוחה את הק"ו שצריך ראייה מהתורה לק"ו
כלל - כל שאמר רבי עקיבא

משנה ג

1. נושא המשנה? מתי מביאים קרבן חגיגה
2. מדוע מביאים קרבן חגיגה בערב פסח? כדי שיאכל קרבן פסח על השובע
3. מדוע לא ישבעו מקרבן פסח לבדו? היות וקרבן פסח יכול להיות רק משה תמים זכר בן שנה והיות ולא היו כ"כ מצויים ולכן היו נמנים הרבה על פסח אחד וכדי שיגיעו לשובע הביאו חגיגה
4. כמה תנאים שמביאים קרבן חגיגה? (1) בזמן שערב פסח חל ביום חול. (2) שכולם טהורים. (3) בזמן שקרבן פסח מועט
5. מתי אין מביאים קרבן חגיגה? מתי שחסר אחד מהתנאים הנ"ל

משנה ד'

1. נושא המשנה? (א) קרבן חגיגה ממה הוא בא. (ב) זמן אכילת חגיגה
2. מאלו סוגי בהמות בא קרבן חגיגה? מן הצאן, בקר, כבשים, עזים
3. מאיזה מין קרבן חגיגה? או זכר או נקבה
4. זמן אכילת קרבן חגיגה? כמו כל קודשים קלים שני ימים ולילה

משנה ה'

1. נושא המשנה? (א) חיוב חטאת בשחט פסח שלא לשמו בשבת. (ב) שחט קרבנות שאינם ראויים לפסח (כג' נקבה) לשם פסח. (ג) שחט קרבנות הראויים לפסח (כג' כבש זכר של קרבן תמיד) לשם פסח (מחלוקת ר"א ור"י). (ד) שחט בשבת לשם קרבנות ציבור (מחלוקת חכמים ור"מ)
2. שחט קרבן פסח שלא לשמו בשבת? חייב חטאת היות והקרבן פסול ונמצא שחלל את השבת
3. שחט קרבן אחר לשם פסח? תלוי אם הקרבן שנשחט אינו ראוי לפסח (כג' שהקרבן נקבה) פסול וחייב חטאת ואם הקרבן שה זכר בן שנה וראוי לקרבן פסח מחלוקת
4. במה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע? אם שחט קרבן הראוי לקרבן פסח והוא אינו קרבן פסח
5. סברת מחלוקתם? שר' אלעזר מחייב חטאת היות ושחט קרבן שאינו דוחה שבת ושיטת ר' יהושע שפטור היות וטעה בדבר מצוה ופטור
6. הק"ו שטען ר"א לר' יהושע?

שאם פסח שמותר לשחטו בשבת ושחטו שלא לשמו חייב

זבחים שאסורים לשחטו בשבת ושחטו לפסח ודאי שיהיה חייב

פירכת הק"ו של רבי אליעזר: שבפסח חייב כיון ששינה לדבר האסור לשחטו בשבת

משא"כ זבח ששחטו לשם פסח שינה לדבר המותר לשחטו בשבת וממילא צריך להיות פטור

פירכה נגד דברי רבי יהושע: שגם השוחט לדבר המותר חייב כג' שחט והקריב אימורי ציבור (חטאת ציבור) בשבת חייב אף ששחט לשם אימורי מוסף של שבת, וא"כ גם השוחט זבח לשם פסח

יהיה חייב

פירכה נגד ראית רבי אליעזר: שאין ראיה מזבח לפסח שבזבח אם טעם והחליף אימורין של קרבנות ציבור לא של שבת עם אימורין של מוסף זה טעות שהיה יכולה להמנע אם היה שם לב שהקריב קרבן מוסף של שבת משא"כ בער"פ שנשחטים הרבה קרבנות פסח יכול לטעות ולחשוב שקרבן זה (אף שאינו של פסח) הוא קרבן פסח

7. שחט זבחים של ציבור בשבת לשם קרבן מוסף של שבת? לחכמים חייב חטאת ולר' מאיר פטור היות והקרבן כשר שכל הזבחים שנשחטו שלא לשמם כשרים לפי ששבת ניתנה להידחות אצל קרבנות ציבור

1. נושא המשנה? (א) שחט בשבת לשם מי שאינו ראוי לאכילה. (ב) שחט לשם ראויים ואינם ראויים. (ג) שחט ונמצא בעל מום – או טריפה. (ד) שחט ונודע שמשכו הבעלים את ידם – או מתו – או נטמאו.
2. הסבר: השוחט שלא אוכליו? שחט לאנשים חולים שאינם יכולים לאכול כזית מהקרבת
3. הסבר שחט שלא למנויו? לאו לשם אילו שנמנו על הרבן לפני השחיטה
4. הסבר שחט לערלין? אנשים שלא מולין ואינם יכולים לאכול קרבן פסח
5. הסבר שחט לטמאים? טמאים שאסורים באכילת קדשים
6. הדין בארבעת המקרים ששחט בשבת? חייב חטאת היות ושחט בשבת קרבן שאינו ראוי (ועיקר ברבן פסח זה אכילתו)
7. סיכום – שחט למי שאינו יכול לאכול? הקרבן פסול והשוחט בשבת חייב חטאת שחט למי שאינו יכול לאכול ולמי שיכול לאכול? הקרבן כשר
8. שחט למולין ולערלין הדין? כשר היות והמולין יכולים לאכול את הקרבן
9. שחט לטמאים ולטהורים? כשר היות והטהורים יכולים לאכול את הקרבן
10. שחט בשבת ונמצא הקרבן בעל מום? חייב היות ואפשר לראות לפני השחיטה
11. שחט ונמצא הקרבן טריפה? פטור היות והוא אנוס שא"א לראות את הטריפה לפני השחיטה
12. שחט ונודע שהבעלים משכו את ידם מהקרבת הדין של השוחט? שלא עבר איסור דאורייתא היות והשוחט לא צריך לחקור אם הבעלים חזרו ממנוי הקורבן
13. במקרה הנ"ל מה הדין של הקרבן? פסול היות ואין לו בעלים

בהצלחה!!!